

А.В. МАКАРИНСЬКА, канд. техн. наук, доцент, докторант
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

СТАН ВИРОБНИЦТВА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ПРОДУКТАМИ ТВАРИННИЦТВА

В статті наведено статистичні дані з виробництва комбікормів, чисельності поголів'я тварин та птиці, та забезпечення населення України продуктами тваринництва за останні п'ять років.

Ключові слова: комбікорми, виробництво, м'ясо, яйця, чисельність поголів'я, птиця, свині, велика рогата худоба.
In article the statistical given manufactures of mixed fodders, number of a livestock of animals and a bird and maintenance of the population of Ukraine with livestock products for last five years are cited.

Keywords: mixed fodder, manufacture, meat, eggs, number of a livestock, a bird, pigs, a horned cattle.

Основною задачею комбікормової галузі є виробництво високоякісної комбікормової продукції у обсягах, які відповідають нормам споживання сільськогосподарських тварин, птиці та риби. Рівень розвитку економіки, законодавчої бази в розрізі державного, середнього і малого бізнесу, і як наслідок, комбікормової промисловості, тваринництва та чисельності поголів'я сільськогосподарських тварин і птиці суттєво впливають на забезпеченість населення якісними та безпечними продуктами тваринництва у виді м'яса, молока, яєць, вовни, тощо. Об'єми виробництва тваринницької продукції напряму залежать від попиту, а саме від чисельності населення та його соціальної захищеності.

Згідно офіційним даним обсяги виробництва комбікормів в Україні за останні п'ять років стабілізувалися і складають 4,5-4,7 млн.т на рік, за неофіційною статистикою, безпосередньо виробників комбікормів, фактичні обсяги виробництва на 2-2,5 млн.т більші. На сьогоднішній час структури виготовляємих в Україні комбікормів найбільший сегмент приходить на комбікорми для сільськогосподарської птиці і складає 47 %, що пов'язано з умовами конверсії та найменших витратами кормів. 19 % на комбікорми для свиней, 11 % - для ВРХ та 23 % - комбікорми для інших видів тварин та птиці (рис. 1).

За останні п'ять років в Україні забезпечення потреб населення м'ясом та м'ясними продуктами зросло з 1,9 до 2,3млн.т, та забезпечується за рахунок власного виробництва (1,5-2млн.т) та імпорту (0,24-0,5млн.т). Доля експорту м'яса за цей період знизилась з 80 до 30 тис.т., та біля 7 тис.т м'ясовідходів використовується щорічно на кормові цілі при виробництві повнораціонних комбікормів (рис. 2).

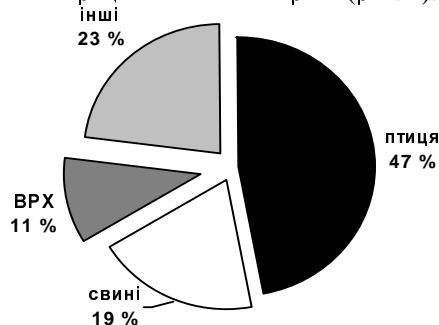

Рис. 1. Структура комбікормів в Україні в 2009 р.

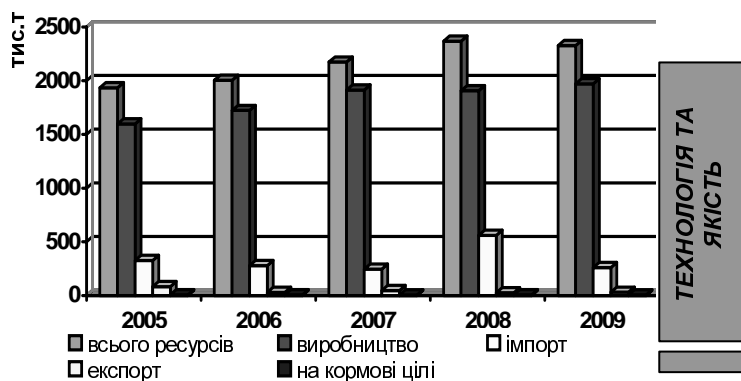

Рис. 2. Баланс м'яса та м'ясних продуктів в Україні.

Згідно даним Держкомстату України та Департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища виробництво різних видів м'яса в Україні в 2008 році у порівнянні з 1990 роком зменшилось на 24-43 % і відповідно складало:

- свинини 1,58 млн.т та 0,59 млн.т;
- яловичини і телятини 1,99млн.т та 0,48млн.т;
- баранини і козлятину 45,8 тис.т та 17,1 тис.т;
- кролів 30,2 тис.т та 13,1 тис.т.

Стабільними залишились тільки об'єми виробництва м'яса птиці 0,71 млн.т та 0,79 млн.т; та кони 11,7 тис.т та 12,1 тис.т. відповідно.

Починаючи з 2000 року виробництво м'яса у забійній масі коливається від 1,5 до 2 млн.т. (рис. 3).

У 2009 році виробництво м'яса всіх видів (в живій масі) порівняно з 2008 роком збільшилось, і складає 2 млн 728,4 тис.т.

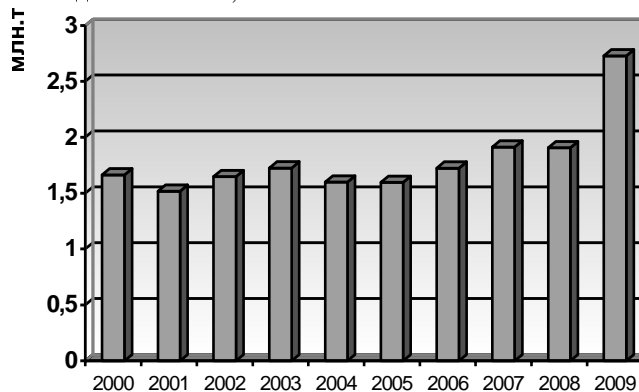

Рис. 3. Виробництво м'яса в Україні у забійній масі (в усіх категоріях господарств).

В загальній динаміці виробництва м'яса за різними категоріями якщо в 2000 році переважало виробництво м'яса яловичини і свинини, то починаючи з 2006 року м'ясо птиці, переважно курятини, об'єми якого в 2008 році склали біля 0,8 млн.т. (рис. 4).

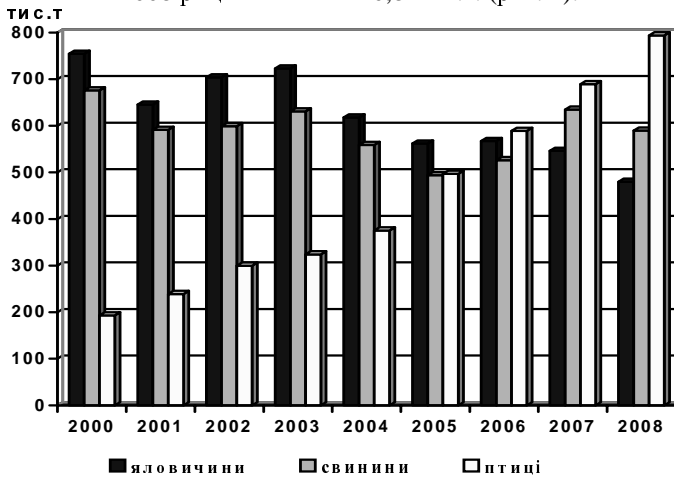

Рис. 4. Динаміка виробництва м'яса в Україні.

На сьогодні в Україні забезпеченість м'ясом у розрахунку на 1 особу на рік за останні п'ять років збільшилась з 40 до 50кг, серед яких на долю м'яса яловичини і теляти в середньому приходиться 11,5 кг, свинини – 14,98 кг, м'яса птиці збільшилось з 13,9 до 22 кг, інших видів м'яса – 0,94 кг (рис. 5).

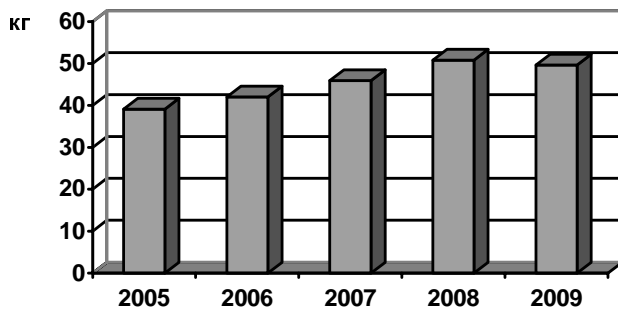

Рис. 5. Виробництво м'яса в Україні у розрахунку на 1 особу на рік.

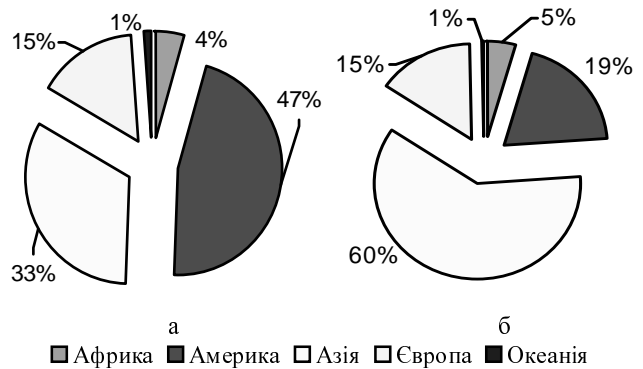
За даними Державного комітету статистики виробництво вовни всіх видів в 2009 році у порівнянні з 2008 роком збільшилось на 6,8 % та складало 3,813 тис.т.; молока - зменшилось на 1,3 % та складало 11 млн. 603,6 тис.т.

Виробництво м'яса в Україні в першій декаді 2010 року зросло на 3,4 % у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року - до 475 тис.т (у забійній масі), виробництво яєць - на 3,7 % і склало біля 2,2 млрд. шт, а виробництво молока скоротилося на 2,5 % - до 1,17 млн.т., а.

Слід зазначити, що на даному етапі розвитку тваринництва лідируючі позиції як в світі, так і в Україні спостерігаються в напрямку вирощування сільськогосподарської птиці різного напрямлення (кури-несучки, бройлери, індики, качки, гуси).

Найбільша доля виробництва м'яса птиці в світі (курятини, індичатина) зосереджена в США, яєць – в Азії (рис. 6).

Останнім часом виробництво яєць птиці всіх видів в світі стрімко збільшується. Лідером з вироб-

а – м'яса та б – яєць курей у світі.

Рис. 6. Доля виробництва а – м'яса та б – яєць курей у світі.

ництва яєць в світі є Китай, в якому в 2009 році обсяги виробництва склали біля 455 млрд. штук яєць. За даними Держкомстату України та Департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища Україна, починаючи з 2005 року, входить до десятки країн-лідерів з виробництва яєць в світі (рис. 7) (дані на 2008 рік без урахування Китаю). Україна в 2009 році у порівнянні з 2008 роком збільшила виробництво яєць на 6 % - до 15млн 856,8 тис.т. (рис. 8).

Обсяги виробництва вітчизняної тваринницької продукції цілком залежать від чисельності поголів'я сільськогосподарських тварин, птиці, риби. Нажаль в Україні станом на 1 червня 2010 року у порівнянні з минулим роком (за даними УНІАН) поголів'я великої-рогатої худоби (ВРХ) скоротилося на 3,3% -

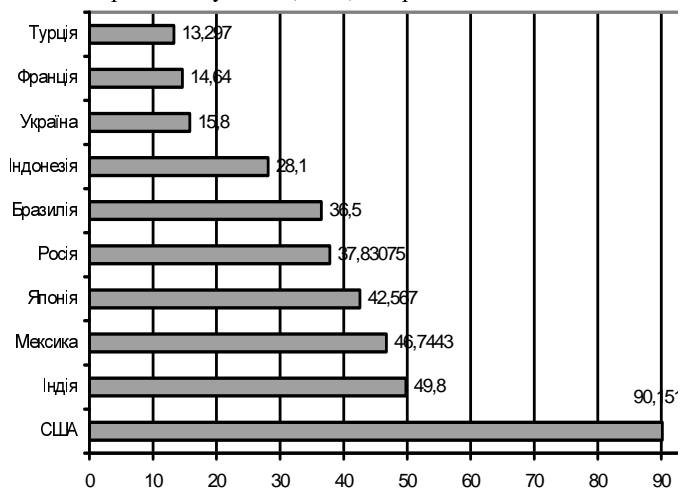

Рис. 7. Десятка лідерів-виробників яєць у світі, млрд. штук.

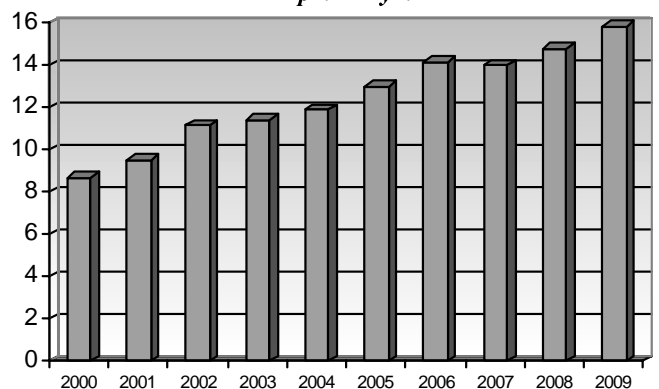

Рис. 8. Виробництво яєць в Україні, млрд. штук.

до 5 млн 534,2 тис. голів, в т.ч. корів – на 4% - до 2 млн 767,8 тис. голів. У той же час, на 15,0% збільшилось поголів'я свиней - до 7 млн 952,8 тис. голів; на 5,5% овець та кіз - до 2 млн 277,1 тис. голів; на 5,9% птиці всіх видів.

Чисельність ВРХ на початок червня поточного року у населення складає 69,6% від загальної чисельності ВРХ (в 2009 р. – 68,9%), в т.ч. корів – 78,1% (78,3%); свиней – 56,9% (57,9%), овець та кіз – 83,8% (82,8%), птиці всіх видів – 51,9% (52,1%) відповідно.

Сьогодні в Україні найбільш розвинений та постійно зростаючий являється сектор птахівництва, який з кожним роком стабільно нарощує свої потужності (рис. 9). Станом на 1 травня 2010 року чисельність поголів'я птиці всіх видів за всіма категоріями господарств України складала 185,172 млн. голів, що на 5,9% більше, ніж за аналогічний період попереднього року, з них чисельність поголів'я курей-несучок складає 2310,9 тис. голів. При цьому в сільськогосподарських підприємствах поголів'я птиці збільшилось на 9% та нараховує понад 98 млн. голів. В господарствах населення чисельність поголів'я складає біля 86,8 млн. голів, що на 2,7% більше показника станом на 1 травня 2009 року.

В структурі реалізації худоби та птиці на забій аграрними підприємствами доля птиці всіх видів складала 66,5 %, що на 0,2 % більше аналогічного показника минулого року, в т.ч. бройлерів – 95,8 % (94,7 %). Доля ВРХ складала 11,5 % проти 14 %, сви-

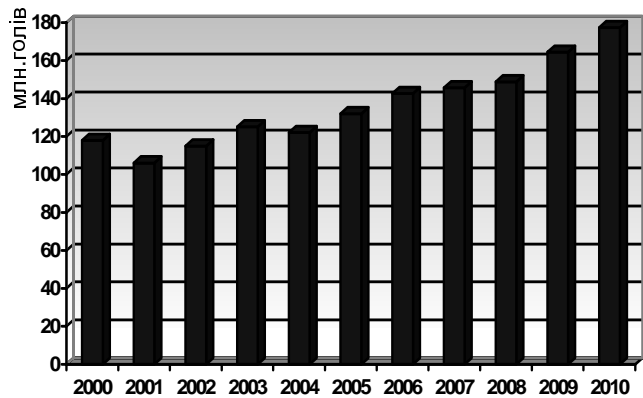

Рис. 9. Динаміка поголів'я сільськогосподарської птиці (курей) в Україні.

ней – 21,8 % проти 19,5 % відповідно.

Таким чином, аналіз виробничих потужностей діючих комбікормових заводів України та нових заводів, що будуються, свідчить про спроможність у повному обсязі задовольнити потреби тваринницького сектору. А при впровадженні та реалізації програм розвитку комбікормової галузі, тваринництва та підтримки аграрного сектору на загальнодержавному рівні, прийняття Закону України „Про корми” можна впевнено стверджувати, що сьогодні Україна має значний потенціал для створення та забезпечення населення якісною вітчизняною тваринницькою продукцією.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Асоціація "Союз птахівників України". <http://ptaha.kiev.ua>.
2. Електронний журнал "Agro Mage". <http://www.agromage.com>.
3. Міжнародна інтернет-біржа птахопродуктів "Poultry First". <http://www.poultryfirst.com>.
4. Електронна версія журналу "Ефективне птахівництво та тваринництво". <http://www.efp.it.com.ua>.
5. <http://www.agriagency.com.ua>.
6. Єдиний веб-портал органів исполнительної влади України. Государственный комитет статистики Украины. <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Поступила 03.2010

Адреса для переписки: вул. Канатна, 112, м. Одеса, 65039

ТЕХНОЛОГІЯ ТА
ЯКІСТЬ

УДК 636.041

О.В. ТРУФАНОВ, канд. биол. наук, А.Н. КОТИК, д-р вет. наук, В.А. ТРУФАНОВА, канд. биол. наук
Институт птицеводства УААН, лаборатория микотоксикологии

КОНТАМИНАЦИЯ ЗЕРНА И КОМБИКОРМОВ ДЛЯ ПТИЦЫ ТРИХОТЕЦЕНОВЫМИ МИКОТОКСИНАМИ В УКРАИНЕ. КРИТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СРЕДСТВ ПРОФИЛАКТИКИ МИКОТОКСИКОЗОВ ПТИЦЫ

В статье дана классификация трихотеценовых микотоксинов. Рассмотрены вопросы контаминации зерна и комбикормов, кормовых ингредиентов и добавок трихотеценовыми микотоксинами. Дана критическая оценка средств профилактики микотоксикозов птицы, согласно которой предложено включение препаратов серии Mycofix® в состав комбикормов для кур-несушек и цыплят-бройлеров.

Ключевые слова: микотоксины, трихоцены, сельскохозяйственная птица, зерно, комбикорма.

In article classification trichothecium mycotoxins is given. Questions contaminated grain and mixed fodders, fodder components and additives trichothecium mycotoxins are considered. The critical estimation of means of preventive maintenance trichothecium mycotoxicoses birds according to whom inclusion of preparations of series Mycofix® in structure of mixed fodders for hens-layers and chickens-broilers is offered is given.

Keywords: trichothecium, mycotoxins, an agricultural bird, grain, mixed fodders.